

VESTITORUL

ORGAN AL EPARHIEI ROMÂNE UNITE DE ORADEA ȘI REVISTĂ DE CULTURĂ RELIGIOASĂ

Redacția:
S strada Academiei No. 6.
Administrația:
Parcul Ștefan cel Mare No. 8.

Apare
la 1 și la 15 a fiecărei luni

Abonament:
Exemplarul 5 Lei
Pe un an 200 Le

Moartea Regentului Buzdugan

Luni în 7 Octomvrie 1929 Gh. V. Buzdugan, Inalt Regent al Țării românești, a plecat dintre cei vii. Vestea morții lui a trecut ca și un fior de adâncă îngrijorare peste întreg cuprinsul țării atât de des și greu încercată. Țara și neamul pierd prin aceasta moarte, omul care ajuns în fruntea țării a fost o garanță pentru conducerea cinstită și înțeleaptă tocmai în acele clipe când era mai mare nevoie de cărmaci cu înțelepciune și nefățărită dragoste de neam și țară. A fost omul asupra căruia vorbă slabă nu s'a rostit; pomenirea lui rămâne ca și o luminoasă pildă de înțelepciune și dreptate. Desemnat ca regent prin legea din 4 Ianuarie 1924, a ajuns la aceasta demnitate înaltă și cu multă răspundere nu numai prin funcțiunea ce ocupa ca Prim-Președinte al Inaltei Curți de Casație și Justiție, ci și mai ales prin calitățile sale superioare morale și intelectuale.

Moartea necruțătoare cu lovitura ei irezistibilă a doborât un stâlp al nădejzii noastre de mai bine expunând Țara îngrijorărilor zguduitoare ale neprevăzutului care rânjea din imprecisiunea legilor oferind prilej de bucurie — scurt de altcum — pentru cei cari aleșuesc descompunerea organismului nostru de stat monarhic constituțional.

Inaltul Regent Gh. V. Buzdugan s'a născut la Focșani la 10 Februarie 1867. Studiile liceale și universitare le-a făcut în București. Licențiat al Facultății de Drept din București la 1892 este numit substitut de procuror la Tribunalul Neamț, iar de aici încurând fu mutat, în aceeași calitate, la Râmnicul-Sărat; în același an devine supleant la Tribunalul Râmnicul-Sărat, apoi la Tribunalul Căvurlui, unde la 20 Iunie 1895 fu înaintat judecător de ședință. În 1900 este numit președinte al Tribunalului Dorohoi, apoi, succesiv: la Brăila și Ilfov. La 1 Septemvrie 1905 este înaintat consilier la Curtea de Apel din București, iar la 31 Mai 1910 trecu' ca Președinte al Secțiunii IV. a aceleiași Curți. Ajuns Consilier la Curtea de Casație, devine la 28 August 1919 președintele secțiunii I. a Inaltei Curți. În sfârșit la 5 August 1924 este înălțat în fruntea magistraturii țării, în calitate de Prim-Președinte al Inaltei Curți de Casație.

În aceasta înaltă demnitate l-a aflat legea din 4 Ian. 1926, când fu desemnat ca Regent, și la 20 Iulie 1927, împreună cu Alteța Sa Regală Principele Nicolae și I. P. S. Patriarh Miron Cristea, a luat în mâni conducerea țării pentru timpul minorității M. S. Regelui Mihai I.

Rămășițele pământești ale răposatului au fost depuse la Ateneu, de unde în ziua de Miercuri în 9 Oct. au fost transportate la moșia din Făraoni în Moldova, unde la 10 Octomvrie au fost așezate spre odihnă vecinică în cavoul familiar. L'a jelit toată sullarea românească,

Bunul D-zeu să-i facă parte cu aleșii și dreptii săi!

Misiunile pastorale.

Mântuitorul nostru, când a întemeiat instituțiunea preoției, a avut în vedere continuarea operei mântuitoare de suflete săvârșită de el în cei trei ani de propovăduire printre oameni. A dat apostolilor săi și urmașilor legitimi ai acestora, poruncă dumnezeiască să meargă și să învețe toate popoarele spunându-le să păzească toate câte au auzit ei dela Isus. (Mat. 28, 19,—20.) Aceasta este misiunea fiecărui preot pe care l-a ales Domnul ca să preoțească în numele lui: Să vestească tuturor evanghelia mântuirii și împărăția lui D-zeu. Pentru aceasta sum trimis — zice Apostolul neamurilor — ca să propovăduiesc evanghelia și petrecând în rugăciune, să slujesc cuvântului (I. Cor., 1, 17; Fapte 6, 2—4.)

Misiunea preotului este misiune pastorală a cărei țință este conducerea sufletelor la mântuire prin gustarea cu vrednicie din izvoarele darului: împărtășirea cu St. Taine. Pentru împlinirea acestei misiuni pastorale și-au jertfit Apostolii toată energia trupului și a sufletului lor, pentru aceasta se frământă Biserica lui Cristos, această indestructibilă naie a mântuirii, că să mântuiască pe toți cei cuprinși de valorile pierzării.

Unul dintre cele mai puternice mijloace de pastorație în zilele noastre s'au dovedit a fi misiunile pentru popor sau: *misiunile pastorale*. Despre aceste misiuni s'a mai vorbit și până acum. În alte părți, la alte neamuri, se practică de zeci de ani, cu multă slăruință și mari rezultate. Și noi avem unele începuturi cu nădejdi. E drept că ne lipsesc cu desăvârșire dările de seamă în merit despre aceste misiuni, înțelegem o dare de seamă care să cuprindă mai mult de cât o seacă înșiruire de nume, și număr de predici. O dare de seamă în care să se arate cum s'au comportat credincioșii cu prilejul acestor misiuni, cum au fost primite, cu ce interes și însuflețire; să se spună cine a vorbit, despre ce și cum, și eventual cum ar fi trebuit; ce efecte salutare au produs predicile rostite (nu cetite!) asupra credincioșilor, câte mărturisiri și cuminecări s'au făcut și încă specificat: bărbați, femei, tineri, mai ales tineri... Apoi ce efecte mai îndepărtate au avut misiunile asupra vieții sufletești a credincioșilor din întreaga parohie; ce ar fi de dorit, și de îndreptat în modul de a ține misiuni pastorale? Adecă să se spună, să se releveze „lucruri cari merită să fie încreditate”, cum se spune în Circularul comun al Înaltului Cor Episcopesc, dat în Blaj, la 21 Ianuarie 1929.

Aceste dări de seamă, pe lângă folosul neprețuit ce l-ar aduce pentru organizarea mai rațională și mai temeinică a activității pastorale, ar fi și niște dovezi, că misiunile pastorale se țin într'adevăr și sunt organizate cu interes și zel pastoral, și nu numai de

mântuială că să poată raporta Ordinariatului că s'au ținut misiuni în parohie.

Merită misiunile pastorale cel mai vin interes servindu-ne de exemplu marele Pontifex Benedict XIV. care le consideră ca și cel mai potrivit și poate unicul (fortasse unicum) mijloc de îndreptare și combatere a răului dintre oameni¹⁾, iar Piu IX.²⁾ le recomandă cu insistență episcopilor austrieci. Apoi marii maestri în conducerea sufletelor, ca S. Alphonso, S. Vincențiu de Paul, Ven. P. Segneri și alții, socotesc misiunile aceste pentru popor de cea mai mare binefacere d-zeiască.

Dacă misiunile — zice S. Alphonso¹⁾ — n'ar avea alt rezultat de cât repararea atâtor mărturisiri sacrilege pe cari le fac bărbații și femeile relăcând din rușine păcatele, singur acesta ar fi de-ajuns ca misiunile să fie mult dorite. Nenorocirea celor mai multe mărturisiri sacrilege bântuie mai ales în comunitățile mici, unde sunt pușini preoți aau sunt prea cunoscuți credincioșilor, cari sfiindu-se să-și descopere păcatele înaintea preotului prea cunoscut, toată viața lor fac mărturisiri sacrilege, ba unii nefericiți chiar și în cele din urmă ale vieții ce împărtășesc cu St. Taine ascunzându-și păcatele.

Efectul cel mai de seamă al misiunilor este tocmai repararea acestor mărturisiri sacrilege, deoarece de o parte, misionarii fiind străini, cari nu cunosc penitenții, și în scurt timp nu-i vor mai nici vedea, iar de altă parte trezindu-li-se conștiința sub impresia vorbirilor, penitenții se hotărăsc mai cu ușorintă să-și descarce conștiința destăinuind în scaunul mărturisirii toate păcatele lor. Pentru că — zice mai departe S. Alph. — cel mai mare dar d-zeiesc dat oamenilor este, darul întoarcerii, a pocăinții; apoi scopul misiunilor este tocmai întoarcerea păcătoșilor, cari luminați prin cuvântările misionare vor cunoaște răutatea păcatului, vor înțelege înșămăntatea clipei mântuitoare și bunăitatea d-zeiască, li se vor înmoia inimile, vor rupe legăturile obicinuințelor rele și vor începe o viață creștinească.

Nu încapă îndoială, că misiunile pastorale organizate după un plan bine ticluit și săvârșite cu zel apostolic vor ridica pe cei căzuți, vor întări pe cei slabi, vor îndrepta greșelile, vor zădărnici înșelăciunile celui rău, vor alege neghina din grâu și vor promova întărirea credinții (Intr. S. Of. 10 Maiu 1884 n. 1.) Mai ales dacă nu vom uita nici odată să cerem darul lui D-zeu asupra muncii noastre, pentru că: *nici cel ce sădește este ceva, nici cel ce udă, ci D-zeu, care dă creșterea.* (I. Cor. 3, 7).

Nif.

¹⁾ Const. „Gravissimum“ 8 Sept. 1745.

²⁾ „Singulari quidem“. 17 Mart. 1856.

¹⁾ Ep. ad. nov. Episc. de utilitate miss.

Primejdia ce ne paște

De multe ori, ți-se dă ocaziunea să citești în ziare despre criza financiară și economică, prin care trec țările după război. Acest fenomen face ca guvernele respective să folosească mijloacele cele mai utile pentru salvarea țării, ca: reduceri în buget, economii pe toate liniile etc. Nimic de zis, așa cer interesele superioare ale țării respective.

Stăm însă, în fața unei crize cu mult mai complicată și grea de rezolvit de cum s'ar crede: *criza morală*; față de care suntem prea pasivi. La noi o acțiune mai serioasă, în combaterea acestui rău nu se prea face. Ne mărginim doar numai la constatări dureroase, în colo, că viitorul ce v'a aduce cu sine, nu prea ne interesează; cu toate, că acest rău, aceasta decădere morală atinge însăși existența ființei neamului românesc.

Mulțimea divorțurilor, a concubinajelor — care în ultimii ani au luat proporții conziderabile — poartă în sine germele distrugerii vieții cu adevărat creștinești.

De alta parte, lipsa nașterilor, cari an de an dovin tot mai puține la număr, ar fi de dorit să pună pe gânduri nu numai factorii educativi, ci și pe oamenii noștri dela conducere.

Biserica, prin autoritățile sale, nu pregetă ca prin adunări, conferințe să arate lumii primejdia mare ce ne paște. Nu arareori aceasta instituție face apel către organele de conducere invitându-le la o colaborare pentru înlăturarea acestui rău. Că se răspunde? Nu știm. Viitorul ne va dovedi.

Dar și până vom ajunge acele zile de fericire, datorința bisericeii și a școlii este, să lupte din răsuferință contra viciilor ce au pătruns adânc în poporul nostru.

Pentru a fi însă, siguri în lupta ce avem de purtat, e necesară o colaborare cât mai strânsă între biserică și școală, între preot și învățător. Să ce e ca acești doi factori autorizați ai satelor noastre să fie în primul rând la înălțimea chemării lor, ca mână în mână, după un plan bine chibzuit, să meargă cu pași siguri pe calea grea și spinoasă. Numai atunci ne vom putea bucura de roadele salutare a muncii lor. Până când, însă, acești doi apostoli vor sta pasivi, viciile își vor secera roadele, rana se va deschide mai tare infectând poporul din ce în ce mai mult.

Dar aci trebuie să facem o mărturisire pe cât de dureroasă pe atât de sinceră, că: despre o colaborare între preot și învățător în aceasta direcție nu putem vorbi. Prin stăfificarea școlilor noastre confessionale par'că a dispărut legătura cea strânsă ce unia pe învățător cu preotul în munca ce aveau să o depună în acelaș ogor. Nu mai există unitatea cea de vederi în ridicarea poporului nostru pe teren moral și cultural.

Fiecare activează aparte. De multe ori chiar ți-se dă ocaziunea să asști la scene nu prea măgulitoare, provocate de acești doi apostoli, discreditându-se reciproc în fața poporului.

Prăpastia aceasta mare, care s'a creiat între preot și învățător, aduce cu sine formarea diferitelor partide în comună, care alimentează și susțin dușmănia, și în loc de progres asistăm la certuri și bătaii. Ori în felul acesta nici când nu se v'a ajunge la un rezultat bun și durabil.

Dacă în vremuri de restriste preotul și învățătorul s'au putut ridica peste orice considerațiune personală, muncind alături pentru progresul poporului nostru, cu atât mai vârtos li-se cere azi o unire cât mai strânsă pentru a ridica poporul nostru din criza morală, în care am ajuns. Să nu mai amintesc despre frontul unic ce ei tre ue să-l facă în contra propagandei mârșave, pornită cu scopul de a submina autoritatea lor și a discredita cele două instituțiuni, care sunt biserica și școala.

Cât privește mijloacele de luptă, de care avem să ne folosim în combaterea viciilor, și înlăturarea crizei morale, vom vedea cu alta ocaziune.

Păr. Virgil Muntean.

Sfințirea din Beznea

Duminecă în 13 Oct. a avut loc în *Beznea* sfințirea noii biserici greco-catolice. Credincioșii acestei parohii, semănați într'o mare de pocăiți, de mult simțeau nevoia unui nou lăcaș de închinăciune, fiindcă cel vechiu, rămas din moși-strămoși, se dărăpănă. Dar cum sărăcia nu le îngăduia să adune atâtia bani să ajungă pentru ridicarea unui vrednic lăcaș spre mărirea lui Dumnezeu și mângăierea sufletului lor, lăcaș care să fie spre cinstea numelui de român și a legii românești între rătăciiți ajutați de multe ori cu bani străini, se'ntoarseră cu încredere către bunul lor păstor, Iant Preasfinția Sa Episcopul român-unit din Oradea *Dr. Valeriu Traian Frențiu*, care cu larga-i inimă înțelese importanța lucrului și cu un nobil gest dăruie credincioșilor sumele necesare pentru zidirea frumosului lăcaș. După doi ani de meticuloasă grijă și conducere Beznenii au ajuns să aibă cea mai frumoasă biserică din jur, dacă nu din toată regiunea de Vest. Frumusețea bisericii, pe lângă locul potrivit de unde se deschide o frumoasă perspectivă asupra colinelor din jur, o formează stilul ei cu adevărat românesc. Par'că e o veche biserică din bătrâni reînviață, ca o pasăre măiastră, în culori și trăsături de totului noui, strălucitoare ca de foc.

La ridicarea ei au contribuit: credincioșii gr. cat. din Beznea cu 116.000 Lei, diferite ajutoare și donațiuni 54.133 Lei, Iant Preasfințitul *Dr. Valeriu Traian Frențiu* acoperind restul de 377.250 Lei. Deci total biserica a costat 547.403 Lei.

Actul sfințirii l'a săvârșit I. P. S. Sa însoțit de către Vicarul său general Dr Gheorghe Miculaș, prelat papal și asistența din Oradea: Mon. Vasile Barbul primnolar consistorial, Păr. Dr Ludovic Tăutu și On. Mihai Sălăgian profesori de teologie, de față fiind și M. On. Dr Pavel Lauran protopopol districtului și mai mulți preoți din jur. La consacrare a participat și corul catedralei unite cu orchestra sub dirijarea măiestrului *Francisc Hubic*, profesor la teologie. A mai fost de față: Dr Sever Erdelyi senator, Dr Gh. Ștefanica primpretorul plasei Aleșd în reprezentanța d-lui prefect al județului, Dr Teodor Stanca, medicul circumscripției, Dl Eugen Clintoc și mai mulți preoți și mireni din jur și din Oradea. Numărul poporului adunat din loc și de prin prejurimi a fost imens: nu numai biserica eră ticsită până la ultimul loc, dar și curtea largă din jurul bisericii eră plină de poporul adunat, care admiră frumusețea noului lăcaș și a ceremoniei sfințirii.

Oaspeții au fost găzduiți cu largă inimă de parohul local On. Ioan Clintoc, care a avut îndoița mângăiere de-a vedea terminat noul Sion de închinare și atâta popor adunat din loc și jur.

Acest nou lăcaș de închinăciune înseamnă o nouă fortăreață de rezistență împotriva sectarismului disolvant și otrăvitor de suflete românești și creștinești, un nou lăcaș de închinăciune și mângăiere asupra căruia ochiul lui D-zeu va fi mereu deschis, fiind închinată unui ales și iubit suflet al Lui: S-ta Tereză de Pruncu Isus, care e o garanție că, asupra sufletelor ce se vor închina în ea, va curge mereu ploaia de roze binefăcătoare.

Atmosfera de înălțare și pace senină a sfințirii, la care au fost de față și trei preoți ortodocși, a conturbat-o o notă discordantă: nepăsarea administrației județene care a ținut să se impună prin absență la un act de oarecareva însemnătate culturală, religioasă, și națională, cum a fost și cel din Beznea. Nici măcar obișnuita primire și salutare a înaltului ierarh din partea prefectului ori primpretorului nu a avut loc. Așa nu impunem străinilor, nici nu ridicăm prestigiul bisericii românești.

Cronicar.

— Anunț. Societatea „Sf. Ioan Gură de Aur” a teologilor români uniți din Oradea socotind lipsa mare de medalii ce o sînt Reuniunile Mariane mereu în creștere, a comandat clișeul necesar pentru tipărirea mai multor mii de medalii cu **inscripție românească și le pune la dispoziția Reuniunilor în prețul de cost, adică **10 Lei bucata**.**

Prețul este a se trimite înainte odată cu comanda. Termenul de comandă pentru stocul înfăi până la 1 Noemvrie c.

La comenzi mai mari se dă și rabat dela 10—20%.

Foile românești sunt rugate a reproduce acest anunț.

Pe marginea unei cărți

Am înaintea mea o carte care diferă de celelalte cărți ce se înbulzesc par'că în vitrinele librăriilor ispilindu-te — biet cititor setos după o lectură mai de: serbătoare — să-ți scoți ullimii gologani și să-ți jertfești pe altarul... I teraturii. Știu, vor fi și de aceia, cari cu un farizaic zimbet de presupuși mari învățați, se vor mira cum de se poate lăsa cineva răpit de fantezia exaltată a autorului cărții: „*Triumful Papalității*”, căci uitasem să vă spun — aceasta este cartea de care pomenii. Dar să o cetească lăsând la o parte toate prejudiciile și apoi, să ispитеască istoria culturii omenești coborând pe scara vremii până la cel dintâiu Papă, și va vedea cum pe aceasta stâncă a papalității s'a clădit nebiruita împărăție a sufletelor de care s'au izbit toate valurile păgânătății vechi și noi, și s'au sdrobit și s'au retras înblânzite, cum s'au liniștit volurile mării ce amenișau barca în care dormea, cel ce pururea veghează, Isus D-zeu. „*Tu ești Petru (piatră) și pe aceasta piatră voi zidi biserica mea — a zis Domnul — și porțile iadului nu o vor birui*”. Nu, pentru că a zis mai departe; „*eu am biruit lumea*”, „*și iată eu cu voi sunt în toate zilele, până la sfârșitul veacului*”.

Și a triumfat Biserica lui Cristos asupra tuturor neamurilor, înblânzindu-le și învățându-le să trăiască așa cum se cuvine *omului* să trăiască și să slăpânească pământul

Taina acestui triumf se cuprinde în dumnezeieștile făgăduințe de mai sus ale Mântuitorului. Pentru aceea întregă istoria acestei biserici, în fruntea căreia se perândă în serie neîntreruptă urmașii legitimi ai S. Petru, este condusă de o forță divină; și aceasta face ca istoria acestei dinastii neperitoare să se deosebească de istoria tuturor celorlalte instituțiuni omenești. Pentru aceasta Biserica Romei a putut să triumfeze asupra tuturor combinațiilor omenești storcând admirația și a celor mai strălucite minți omenești. Măreția Romei eterne, strălucirea puterii, necuprinsă cu mintea omenească, care zace în instituțiunea papalității ca forță culturalizatoare a popoarelor, a făcut și pe cei necredincioși să admire în ea puterea D-zeului celui nevăzut, pe care-l propovăduia Pavel, Apostolul neamurilor.

Cartea „*Triumful Popolității*”, scrisă de *Jean Carrère*, un mare publicist al Franței contemporane, și tradusă în românește: de Societatea de lectură „S. Ioan Gură de Aur” a teologilor români uniți din Oradea, este o dovadă a celor spuse de noi. Autorul, ca mulți alții înaintea lui — cum însuși o spune — s'a simțit „atras de aureola prestigiului cetății Sfântului Petru”. Cetatea Sf. Petru, pentru că cetatea veche a împărățiilor a sucombat îngropată sub propriile-i ruine și în locul ei s'a ridicat renăscută, schimbată Roma nouă, cetatea lui „*Petru din Galilea și a urmașilor*”

săi". Acești noi stăpâni, cu puterea dată lor de sus, au făcut ca Roma să fie cu adevărat Cetatea eternă și stăpâna lumii. „Nu mai rămâne nici o îndoială — zice D. Iean Carrère — eternitatea Romei nu se datorește Romei înseși, ci unei puteri străine, ce se așezase, mai întâi fără știrea, iar mai apoi fără voia ei, între zidurile Cetății stăpânitoare. Roma care trăiește azi, pe care o vedem și o iubim, nu este așa-dară Roma Grachilor, a lui Cezar și a lui Marc Aureliu. Aceea-i de mult sub pământ. E îngropată, fie că vrea cineva, fie că nu, și încă tot așa de adânc ca și Atena lui Pericle sau Cartagina lui Hanibal. A dispărut cu totul, împreună cu ultimii și lamentabilii săi împărații. „Lovitura de măciucă a barbarilor“ despre care vorbește Taine, o îngropase pentru totdeauna; și nici n'a mai reapărut, sub nici o formă nouă, orice ar putea concepe scriitorii păgâni. N'au rămas din ea decât coloane frânte, arcuri căscate în vid, temple cu portice devastate și amfiteatre cari, după ce au fost transformate în fortărețe de către popoarele turbulente ale Evului mediu, numai servesc azi decât să deștepte curiozitatea turiștilor ce rămân înmărmuriți la vederea lor, și polemici între archeologi inofenzivi. (Cap. II. „Tu es Petrus“). Și totuși Roma continua să trăiască și să strălucească... Dar numai era și numai este Roma veche. S'au convins despre aceasta toți cei cari au încercat să o cucerească. Nu mai este cea veche pentru că la temelie ei „a intrat ceva ce se deosebește cu totul de ceea ce fusese temelie reală a vechiului oraș, din vremile legendare ale lui Romulus sau a semenilor săi; ceva cu totul contrar; o piatră atât de indestructibilă pe cât eră cealaltă de trecătoare, pentru că cea veche eră forța, iar aceasta nouă este idea: „Tu es Petrus et super hanc petram aedificabo ecclesiam meam...“

Și așa treptat într-o expunere sintetică arată triumful lui Petru din Galilea și urmașilor săi, în Cetatea eternă devenită „orașul lui Petru“. Ca să te poți însă, convinge despre puterea și țaria convingerii în expunerea lucrului trebuie să o citești. Pentru aceea Societatea de lectură „S. Ioan Gură de Aur“ a teologilor români uniți din Oradea, sub conducerea harnicului și inimosului profesor de teol. Păr. Dr. A. L. Tăutu, sub a cărui supraveghere și directive sănătoase a lucrat și lucrează încă, a făcut un mare serviciu societății românești peste tot, traducând în românește această lucrare. Și aceasta cu atât mai vădit, că din această carte se poate cunoaște foarte bine atât de mult frământata: „Chestiune romană“, care a fost rezolvită atât de strălucit în zilele trecute. Cartea cuprinde, într'un adaos, tratatul istoric prin care se lichidează această chestiune cu triumful adevărat al papalității; pe lângă aceea, lista Papilor dela început și până în ziua de astăzi.

Citind această carte înțelegi pentru ce a zis Macaulay: „Dacă consider îngrozitoare vijelii prin cari a trecut biserica romană, mi-e greu să-mi închipui în ce chip va putea să piară!“ Censor.

Scrisori către plugari

de I. Michalache, Ministerul agriculturii

Faceți rotația semănăturilor!

VI.

V'am spus și vă repet că eu liniște nu pot avea până n'oiu vedea agricultura noastră în rândul agriculturii din țările cu care ne concurăm.

Cu legi, cu măsuri administrative, cu ajutorul Statului, cu ajutorul așezămintelor de credit sau de vânzare — dar totodată și cu ridicarea minții plugarului — trebuie să ajungem cât mai repede la ținta noastră: *Sporirea producției*.

Prin aceasta a șasea scrisoare voiu arăta minții plugarului un izvor nou de sporire a producției: *rânduirea plantelor cultivate pe o bucată de pământ*.

La această înțelepțească rânduire trebuie să ne ajutăm unul pe altul: *Statul și plugarul*.

1. *Ce trebuie să știe plugarul?*

Că dacă semeni, an după an, aceeaș plantă în acelaș loc, rodul se împuținează.

Iar dacă știi cum să rânduiești plantele una după alta pe acelaș loc, rodul sporește.

2. *Ce trebuie să facă Statul?* Să înlesnească pe plugarii cari vor să-și facă rânduială la cultură — fie prin măsuri de „*poliția câmpului*“ — fie prin măsuri cari să înlesnească adunarea la un loc a peteelor mărunte.

3. *Iar ce face Statul, trebuie să meargă mână în mână cu ce va face plugarul* — căci altfel strădania se duce în vânt — și din lege, or cât o fi de bună, s'alege praful.

* * *

Și acum să arăt temeiul acestor trei puncte.

Cine nu știe că „nu merge grâu după grâu“?

Adică de mers, merge — dar dă rod puțin. mult mai puțin decât dacă îl semeni după porumb, or mai ales după mazăre sau fasole.

Agriculturii cum'nși au băgat de seamă că așa e cu orice plantă cultivată; când se sfârșește viața ei dacă n'o muși în altă parte, pe alt loc, puterea de rodire slăbește.

Pământul „obosește“ și el tot hrănind mereu și mereu aceeaș plantă; — se și zice: „oboseală de trifol“, „oboseală de sfeclă“ ș. a. m. d.

Și e firesc să fie așa. Aceeaș plantă — cu același rădăcini, — îl sugă an cu an din aceeaș parte: ori de d'asupra, dacă are rădăcinile firoase cum e grâul; ori dela fund, dacă are rădăcini e înfipte adânc cum ar fi sfecla, lucerna.

Iar dacă știi cum să le învârlești una după alta, vii cu planta tot mereu la masa plină, adică la pământul odihnit gata.

Unde mai pui că fiecare plantă are boala ei și buruienile ei. Tot semănând-o pe loc în toți anii, se incuibează zdravăn boala și neamul de bătărie îndrăgostite de plantă.

Ia schimb-o p'alt loc: și ai să vezi că rodul se mărește, boala scade, bătăriile se împuținează.

Această observare a făcut pe agricultorii înaintați să schibzuiască fel de fel de planuri, ca să potrivească mai bine: *rânduirea plantelor una după alta, în așa chip ca ele să nu sărăcească prea mult pământul, ci să-l găsească mai pregătit cu hrana care le place mai mult*.

Această *rânduire a plantelor* întocmită cu multă chibzuială se chiamă *rotațiune*, fiindcă plantele vin una după alta pe aceeaș parcelă, ca roala.

Iar lucrarea de împărțire a pământului în tarlale pe care are să se facă rotațiunea, se chiamă *asolament* (dela cuvântul *solă*, care însemnează tarlă).

Adeseaori lumea amestecă cuvintele acestea amândouă: *asolament și rotațiune*: dar nu e nici o paguba din asta!

Nu e lucru greu să faci „*rotația*” când ai pământ prea puțin. Ții seamă că dacă anul acesta l-ai pus grâu, la anul îl pui porumb (ori altă prășitoare). Dacă ai ceva mai mulțisor, îl împarți în două și pui pe o tarlă o plantă care se prășește (cum e porumbul) și pe altă tarlă o plantă care nu se prășește (cum e grâul); iar anul viitor faci schimb.

Dar nu e nici așa de ușor; căci dacă te ții numai de rotațiunea porumb-grâu (ori porumb-orz, ori porumb-ovăz), prea se secătuește pământul și trebuie îngrașat. Rotațiunea de doi ani a sărăcit pământul din sudul Italiei; și multe din pământurile țării noastre au sărăcit tot din pricina aceasta.

De aceea, oricine poate, adică cine are mai mult trebuie să caute o rotațiune la trei ani: pe aceeaș parcelă să nu vină rândul aceleiaș plante mai curând ca trei ani (un an da, doi nu). Este bine deci, ca la grâu și porumb, să se adaugă încă o parcelă: ori cu mazăre, ori fasole, borceag, trifoi, pepeni.

Nu este însă tocmai ușor să faci un bun *asolament* și o bună *rotație* când ai ceva mai mult pământ și vrei să te ții de toate regulile.

Trebuie să ții seamă de mai multe lucruri. Așa de pildă:

1. *Felul pământului*: Dacă pământul e nisipos, plantele prășitoare (cum e porumbul) trebuie să vie la rând cât mai rar, iar cele neprășitoare (cum e grâul și trifoiul) cât mai des.

Pe câtă vreme cu pământul argilos (lutos) lucrurile se petrec tocmai dimpotrivă: el cere să fie prășit cât mai des.

2. *Bogăția pământului*. După o plantă care să răcește pământul (ca de pildă sfecla de zahăr, grâul, meiul, paringul, tutunul, etc.), se pune una care se mulțumește cu mai puțin sau care chiar îl drege, cum sunt mazărea și trifoiul; iar după mazăre ori trifoi (care îmbogățesc pământul) se pune grâu, orz ori sfeclă. Sfeclă și mazărea nu pot veni pe acelaș loc, cu folos, decât la 4—5 ani; dacă le pui mai curând, trebuie să ingrași zdravăn pământul, mai ales pentru sfecla de nutreț și mai puțin pentru cea de zahăr.

Iar lucerna și trifoiul trebuie să aștepte de două ori mai mult decât a durat verde pe loc.

3. *Felul rădăcinilor*. După o plantă cu rădăcini subțiri, firoase, care nu se înflig prea adânc, trebuie să urmeze planta cu rădăcina adâncă (după grâu merge sfeclă; și după sfeclă, orz).

4. *Durata culturilor*. După o plantă care se culege toamna târziu, vine una care seamănă primavara. Iar cele care se seamănă toamna, trebuie să vină după una care s'a cules mai de cu vară.

5. *După plante care se prășesc* (porumb, cartofi, fasole) vin plante care nu se prășesc (grâne).

Pentru a se ține seamă de aceste reguli, cine are mai mult pământ, obișnuiește *asolament* cu *rotație* la patru ani.

Pământul se împarte în patru tarlale. În anul

întâiu tarlăua Nr. 1 se pune cu porum; Nr. 2 orz; Nr. 3 mazăre; Nr. 4 grâu.

În anul al doilea se învârtește hora la dreapta, așa că unde a fost porumbul vine orzul; unde a fost orzul vine mazărea; unde a fost mazărea (ori trifoiul) vine grâul; uude a fost grâul, vine porumbul. Și tot așa mereu la dreapta, pentru anii următori, când, împlinindu-se patru ani, vine fiecare la locul de unde a pornit; și o începe dela capăt.

Lucrurile nu se petrec însă pretulindeni după acelaș calapod.

Plugarul trebuie să se uite și la altceva: să *producă marfa pe care o poate desface mai cu preț și mai repede*. Și firește că acest lucru împiedecă de multe ori socotelile d'acasă! Așa de pildă, agricultorul de lângă oraș n'o se ție de aceleiaș regule ca agricultorul din Bărăgan. Lângă oraș se caută mult zarzavaturile, laptele și carnea.

Firește că aci plugarul își va întocmi un *asolament* și o *rotație* care se întemeiază mai mult pe grădinărie și fânețuri.

Alt *asolament* și altă *rotație* (întemeiate poate pe grâu, ori pe orz și pe porumb), își face plugarul din Bărăgan.

În agricultură nu merge după tipic. De aceea are omul: ochi să vadă — și mintea să înțeleagă.

Lucrul de căpetenie este să judeci: *în ce stare lasă pământul cutare plantă*; și pentru care plantă nouă se potrivește mai bine pământul în starea aceasta. Și alegi, dintre mai multe, care-ți place.

O greutate mare în alegerea *rotațiunilor în cultură* stă în aceea că alegerea nu atârână numai de ce vrei d-ta, ci și de ceace face vecinul d-tale.

Plugarii noștri mărunți au pământul risipit în toate părțile. Și e foarte greu de ținut rânduiala și paza pe un câmp împestrițat, mai ales cu obiceiurile noastre.

Se cer aci două lucruri, pe cari trebuie să le facă Statul cu autoritățile pe de o parte — și întovărășirea plugarilor pe de altă parte.

Statul cu autoritățile: mai multă *rânduială în poliția câmpului*. Autoritățile locale au ordin să aplice legile în ființă. Iar Ministerul de Agricultură va veni cu o lege mai completă și mai gospodărească de *poliție a câmpului*.

De asemenea, o comisiune a Ministerului cercetează acum o lege nouă, zisă de *Comasare* — după care din când în când, plugarii luminași vor putea să-și adune petecele mărunte la un loc, sau în două trei, după cum o fi felul pământului, ori nevoile locului.

În alte țări, o astfel de lege, e în ființă de mult timp; și ea a dat roade bogate: economie de timp cu alergătura dela o parcelă la alta, înlesnire de pază, rotații mai potrivite, etc. Ungurii o au de mulți ani. Și cu toate că în Transilvania populația românească a fost nedreptățită la aplicarea legii, am găsit un sat care mia cerut să aducem mai repede legea *Comasării*.

Dar folosul unor astfel de legi — cum e *Comasarea și poliția câmpului* — nu este de loc simțitor, decă buna înțelegere între plugari nu le însoțește pas cu pas. Am găsit sate unde plugarii să înțeleșeră între ei ca într'o parte a câmpului să pună toți

păioase (grâu, ovăz, orz) și'n alta porumb. Iar în anul următor se făcea schimbul între cele două câmpuri.

În Transilvania sânt multe sate unde se fac trei câmpuri, unul din ele elăsându-se pentru islaz. Multe lucruri bune pot face ei, plugarii luminași.

De aceea spunem și repetăm mereu: fără de luminarea d-voastră, a plugarilor, nu putem ajunge repede unde trebuie: sporirea rodului.

CRONICI

— **Complectarea Regenței.** În locul regretatului Gh. V. Buzdugan Reprezentanța Națională în ziua de 9 Octombrie a. c. a ales pe noul Regent în persoana d. Constantin Sărățeanu, Consilier la Înalta Curte de Casație.

Constantin Sărățeanu s'a născut în Buzău în anul 1862. Studiile le-a făcut la liceul Sf. Sava fiind totdeauna cel dintâiu. A urmat apoi facultatea de Drept din București.

Licențiat în 1887 intră în magistratură și trece prin toată filiera ei: judecător de instrucție, procuror, prim-procuror la Tribunalul Ilfov, procuror la Curtea de Apel Ilfov, secretar general al Ministerului de Justiție, consilier și președinte la Curtea de Apel din București.

La 1912 este numit Consilier la Înalta Curte de Casație.

La 1918 a fost Ministru de Interne în primul cabinet prezidat de d. general Averescu. După căderea guvernului Averescu este numit din nou Consilier la Înalta Curte de Casație, care demnitate o ocupă până când a fost ales în consiliul de regență, în locul defunctului Gh. Buzdugan.

La alegerea făcută de către Reprezentanța Națională a întrunit 445 voturi din 493 exprimate.

Îndată după proclamarea rezultatului alegerii, noul Regent a și depus jurământul în fața adunării.

— **Din Lugoj.** După cum celim în „Sionul Rom”. în Ven. Capitulul catedral din Lugoj s'au făcut următoarele schimbări:

II. Sa. Dr D. Fireza a fost promovat canonic lector; Rev. Nicolae Muntean canonic școlastic; Rev. Dr Nicolae Brinzeu canonic cancelar; iar în locul de canonic prebendat, rămas vacant, a fost ales Cl. Dr George Fireza, primnotar consistorial și secretar episcopesc. Noul canonic este foarte bine cunoscut publicului românesc din activitatea sa laborioasă pe terenul literar bisericesc.

— **Pelerinaj la Roma.** Din toate părțile lumii sosesc într'una cete numeroase de pelerini în Cetatea eternă în semn de netăgăduită dragoste și alipire către Sf. Părinte, capul suprem al creștinătății, care își prăznuiește — și împreună cu el toată lumea catolică — 50 de ani de preoție. Sf. Părinte se întreține cu fiecare grup de pelerini, cari apoi, mângăiași și întăriți în credință, se întorc în patria lor. Dintre grupurile de pelerini din luna Septembrie amintim: la 6 Sept. fură primiți 200 pelerini din Strasburg în frunte cu episcopul Mgrs. Rauch; 350 studenți belgieni; 300 pelerini germani; 300 tineri din „Acțiunea Catolică” din Milan; 600 pelerini francezi; la 7 Sept. 550 pelerini din Belgia; la 15 Sept. 3000 (trei mii) pelerini din dieceza Albano; la 16 Sept. 300 asistenți eclesiastici ai „Acțiunii Catolice” și mulți alții.

BIBLIOGRAFIE

Dr. Arnold Rademacher, Profesor d. Univ. Bonn Religion und Leben Ein Beitrag zur Lösung des christlichen Kulturproblems. 2 verbesserte Auflage 1929 8° VIII și 230 pag. (Religiunea și viața. Gânduri despre soluțiunea problemei culturii creștinești).

Ori cât de mare să fie dese ori conflictul între cultura modernă și legea lui Christos, convingerea noastră, trebuie să fie că creștinismul nici odată nu se împotrivesc culturii adevărate, ci numai abuzurilor ei. Profesorul Universității de Bonn, Dr. Rademacher în opera sa bine primită în edițiunea întâie, ne dă în edițiunea a doua iarăși gânduri foarte filosofice spre a înțelege rolul omului în lume și în cultura ei ca un serviciu al lui Dumnezeu, ba arată chiar că lumea și firea omenească lăsată de sine, fără ajutorul puterilor supranaturale ale lui Hristos, nu-i în stare a ajunge la cultura adevărată: Pe de altă parte activitatea noastră creștină în mijlocul gâlcevei lumești uneori se potrivește mai mult cu duhul lui Hristos de cât fuga de lume. Mentalitatea solidă creștinească va găsi acea cale a vieții pe care religiunea și viața vor trăi într'o armonică unire ca firea omenească însăși, compusă din trup și suflet. Dar numai așa adevărata cultură va putea să scape omenească de cădere.

Vrând ne vrând îți aduci aminte citind astfel de gânduri de temeinică învățătură a sf. Ignatie de Loyola în exercițiile spirituale, după cari toate câte sunt în lume, sunt făcute pentru om, spre a-l ajuta în dobândirea scopului lui. Profesorul Rademacher a exprimat mai pe larg și în formă academică gândul acesta al sfântului autor al creștinilor. — Orice conflict între credință și religie se înlătură așa de practic.

Este foarte remarcabil, că Profesorul Rademacher pentru armonia între creștinism și cultură cere adâncă smerenie și o statornică încredere în Dumnezeu. Cât de departe este părerea lui de ori-ce ușurință și superficialitate, arată și dorința lui să avem un ordin anumit cu membri fără o viață comună, dar totuși cu o conducere centrală, cari să lucreze în mijlocul lumii pentru răspândirea împărăției lui Dumnezeu, fiind cu toate acestea îndatorți a se retrage din timp în timp în singurătatea religioasă și a rămânea în cea mai strânsă legătură cu biserica catolică. Unirea lăuntrică cu Dumnezeu va fi totdeauna legea vitală a activității omenești. Avem începutul acestui fel de ordin catolic ca surorile de ceritate ale Sf. Vincenție de Paul, cărora li se recomandă să trăiască în mijlocul lumii, ca și cum ar fi călugărițe în cea mai strică retragere de lume.

Fiindcă la noi ordinele religioase vechi iau un avânt înbucurător, cartea Prof. Rademacher va da multora îndrumarea trebuincioasă pentru direcțiunea proprie și a altora spre a combina creștinește lumea și religia.

P. Felix Wiercinski S. I.

NOU!

NOU!

JEAN CARRÈRE

TRIUMFUL PAPAȚĂȚII

Tradusă de Societatea „Sf. Ioan Gură de Aur”, Oradea.

CUPRINDE:

Prefață, de Pr. Dr. Al. L. Tăutu — Pentru ce este Roma eternă — Tu es Petrus — Petru și Cezar — Chestiunea Romană — Spre viitor; Adaos: Legea garanțiilor — Tratatul din 11 Febr. 1929 între sf. Scaun și Italia — Concordatul cu Italia — Statul papal — Lista papilor și împăraților. — Prețul Lei: 100.— :: Se poate comanda dela Seminarul Teologic, unit, Oradea, Parcul St. cel Mare No. 8.

AVIZ!

Se aduce la cunoștința tuturor, îndeosebi a On. Cler, că în Oradea a luat ființă Banca diecezană: „**Unirea**” Societate pe Acțiuni, cu un capital de 7.500.000 Lei.

Această Bancă are de scop o fructificare mai rentabilă a diferitelor fonduri și fundațiuni diecezane făcând însă, bineînțeles, și operațiuni bancare: primește depuneri cu cele mai favorabile dobânzi; dă împrumuturi schimbare și ipotecare cu cele mai favorabile condițiuni.

Oricine va înțelege că Banca **Unirea S. A.** înseamnă un nou și important factor de dezvoltare economică în dieceza noastră, unde cei vizați la ajutor bănesc vor găsi sprijin pe lângă condițiunile cele mai avantajoase. Dată fiind garanția morală și soliditatea conducerii Banca Unirea are să devină unul dintre cele mai sigure institute bancare din țară.

On. Preoțime e rugată a lua act despre această înființare și a îndruma pe cei interesați spre acest institut economic și financiar al Diecezii.

Banca „Unirea” S. A. s'a deschis la 1 Oct. c. și e situată în str. Pavel No. 2.

HÖNIG FRIDERIC

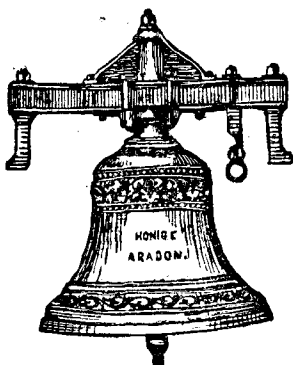
ARAD, STRADA BARIȚIU 10-21.

Cea mai veche și mai mare turnătorie de clopote din România.

La comandă fabrică clopote de orice mărime din cel mai curat bronz pentru clopote pe lângă garanția mare și cu prefixarea precisă a tonurilor. Invenție proprie licențiată.

Rechizite și scaune de fer pentru clopote. Motoare electrice pentru clopotit. — Condițiuni avantajoase de plată.

Fondată
la anul 1840.

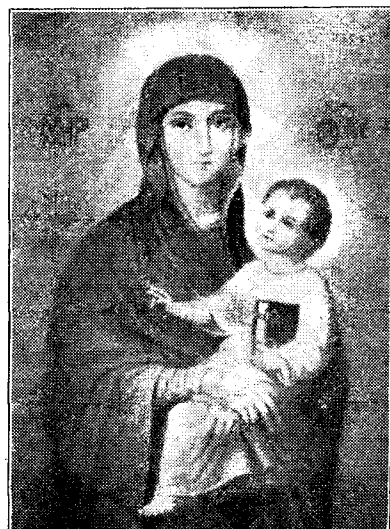

Fabricarea clopotelor

din cea mai bună calitate, execută repede, prompt și cu garanție de lungă durată. La cerere trimite prospecte detaliate. Fabrică de clopote, ventile, pompe și toffelul de turnătorii de metal.

UZINELE METALURGICE S. A.

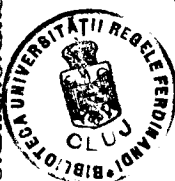
TIMISOARA, IV. STR. ANDREI MUREȘANU 3.
Telefon 23-42 Telefon 23-42

Pregătesc iconostase cu icoane în stil bizantin și apusean executate în modul cel mai artistic, precum și tot felul de **picturi pt. biserici și icoane în orice mărime.**

Renovez iconostase vechi și auresc în aur veritabil, întreprind toate renovările în legătură cu pictura internă în cele mai avantajoase condițiuni.

La cerere mă prezint la fața locului cu planuri și devizuri. Atelier bine asortat cu tot felul de icoane gata.

IOAN BOGDAN

pictor bisericesc

ORADEA, STR. NOGALL No. 11.